

Deniz Banoğlu (22 Mayıs 1940-28 Şubat 2021)

İstanbul Kız Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur. Alman Akademik Değişim Bursu (DAAD) ile iki yıl Köln Üniversitesi'nde okudu. Bu üniversitede tezini hazırladı.

Gazetecilik mesleğine 1964 yılında *Hürriyet* gazetesinin ikinci yayın organı olan *Yeni Gazete*'de başladı. *Hayat Mecmuası* ve *Tercüman* gazetesinde çalıştı, Akbank Kültür Sanat Danışmanı olarak on yıl süreyle *AKKADIN* dergisini çıkardı.

Almanya'daki Türk çocuklarının eğitimi konusunda Almanya'nın beş kentinde yaptığı araştırması ile 1975 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin "Araştırma Dalında Birincilik" ödülünü aldı.

Suna Korat: Bir Yalnız Diva, Türkiye'm Yazıları, (makaleler); *Bir Şey* (şiir), eserlerinden bazılarıdır.

Merhamet çevirisi ilk olarak 1976'da (Altın Kalem, Halk El Sanatları ve Neşriyat, İstanbul) yayınlanmıştır.

STEFAN ZWEIG

MERHAMET

ROMAN

TÜRKÇESİ
DENİZ BANOĞLU

yordam
edebiyat

Yordam Edebiyat: 159 • **Merhamet** • Stefan Zweig
ISBN 978-605-5541-81-1 • *Türkçesi*: Deniz Banoğlu
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni*: Gönül Göner
Birinci Basım: Şubat 2013 • *İkinci Basım*: Haziran 2014 • *Üçüncü Basım*: Ocak 2017
Dördüncü Basım: Mart 2018 • *Beşinci Basım*: Nisan 2026
© Deniz Banoğlu, 2010; © Yordam Kitap, 2010

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Kuloğlu Mahallesi Altıpatlar Sokak Çubukçu Çıkmazı No.1/A Beyoğlu-İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • **W:** www.yordamkitap.com • **E:** info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
www.instagram.com/yordam.edebiyat

Baskı: **Pasifik Ofset** (Sertifika No: 44451)
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere / İstanbul
Tel: 0212 412 17 77

MERHAMET

ROMAN

TÜRKÇESİ
DENİZ BANOĞLU

STEFAN ZWEIG:
BİR HÜMANİSTİN
SANATÇI OLARAK
PORTRESİ

Stefan Zweig, varlıklı bir Yahudi ailenin çocuğu olarak 1881 yılında Viyana'da dünyaya geldi. Yetişme çağında, ailesinin toplum içindeki saygınlığını yükseltecek ciddi bir eğitim alması sağlandı. Felsefe doktorası yaptı; edebiyat, psikiyatri ve müzikle ilgilendi. Akademik eğitimin yanı sıra, Viyana'nın zengin, kozmopolit kültüründen alabildiğine beslendi. İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Latince ve Yunanca biliyordu. Sahip olduğu kültürel donanım Zweig'ı, Batı'nın hümanist geleneğine bağlamış ve 20. yüzyılın birleşik Avrupa idealine doğru yönlendirmiştir.

I. Dünya Savaşı başladığında, Zweig silah taşımayı reddetti ve vatani görevini, Savunma Bakanlığının arşivinde hizmet vererek yerine getirdi. Çok geçmeden, arkadaşı Fransız yazar Romain Rolland gibi barış yanlısı bir politik tutumu benimseyerek Avusturya'yı terk etti ve savaşın sonuna dek İsviçre'de kaldı. Zweig barış fikrini savunmayı yaşamı boyunca sürdürecekti, ne var ki savaş tamtamlarının kulakları sağır ettiği dünyada barış ve sağduyu çağrısı yankı bulmayacaktı.

İlk dünya savaşını izleyen 1920'li yıllar, Stefan Zweig'ın yazarlık kariyerindeki en verimli dönemidir. Edebiyata şiirle

başlamış ve ilk şöhretini Baudelaire, Verlaine gibi şairlerden yaptığı çevirilerle sağlamış olsa da, bu dönemde yazdığı uzun ve kısa öyküler ile usta bir yazar olduğunu kanıtlamıştır. *Korku* (1920), *Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu* (1922), *Amok* (1922), *Bir Kalbin Ölümü* (1927), *Karışık Duygular* (1927), *Bir Kadının Yirmi Dört Saati* (1927), *Sahaf Mendel* (1929) gibi çoğu uzun öykü (*novella*) türündeki anlatıları bugün 20. yüzyıl klasikleri arasında sayılıyor.

Zweig'in karakter yaratma ve karakterlerinin ruhsal gerilimlerini aktarma becerisini Freud'la olan dostluğuna ve onun kurucu teorisine borçlu olduğu hep söylenegelmiştir. Öte yandan, hikâye anlatıcılığındaki mahareti ve daha ilk sayfalarda yükselttiği gerilimi anlatının sonuna dek dorukta tutabilme ustalığıyla da benzersizdir. Pek çok eserinin sinemaya uyarlanmış olduğunu, iç ve dış "çatışma"ları yansıtmada ne denli başarılı olduğunun bir ispatı olarak belirtelim.

Zweig, biyografi türünde de çok sayıda eser üretmiş; tarih, felsefe ve edebiyat alanındaki araştırmalarını renkli ve şiirsel üslubuyla bezeyerek pek çok ünlü şahsiyetin hayatını kalemiyle canlandırmıştır. Biyografisini yazdığı ünlüler arasında Nietzsche, Erasmus, Montaigne gibi düşünürler; Marie Antoinette, Maria Stuart gibi kraliçeler; Balzac, Dickens, Dostoyevski, Stendhal, Tolstoy gibi edebiyat dehaları bulunmaktadır. Deneme tarzında yazdığı *Yıldızın Parladığı Tarihsel Anlar* (1927) başlıklı kitabında, tarihe mal olmuş on iki kişinin hayatlarından kısa kesitleri minyatür gibi işlemiştir.

1933'te Nazilerin ateşe attığı kitaplar arasında Stefan Zweig'in yazdıkları da bulunuyordu. Zweig 1934 yılında Avusturya'yı bir kez daha terk etmek zorunda kaldı ve İngiltere'ye yerleşti. Hitler ordularının Fransa'yı işgalinden sonra Atlantik'i geçerek ABD'ye, oradan da Güney Amerika'ya gitti. Son büyük eserlerinden *Merhamet* (1939)

ile ölümünden sonra yayımlanan *Satranç Ustası* (1942), Zweig'ın ikinci eşi Lotte ile birlikte oradan oraya sürüklediği bu ümitsiz yılların ürünüdür.

Lotte ve Stefan Zweig, 1940 yılının Ağustos'unda Brezilya'nın Rio de Janeiro kenti yakınlarına yerleşmeye karar verdiler. Burada tamamladığı ve Avrupa'nın savaş öncesi kültürel hayatını, özellikle de Viyana'yı anlattığı otobiyografik metin *Dünün Dünyası* (1942), Zweig'ın en son yapıtı oldu. O, Avrupa'nın kendini imha ettiğine ve bir daha eski haline asla dönemeyeceğine inanıyordu. 22 Şubat 1942'de Lotte ile veda notlarını yazdılar, çok miktarda ilaç alarak son uykularına daldılar. Uzun yıllar sonra başka bir yazar (Clive James), Zweig'ın, "hümanizmin tecessüm etmiş hali, canlı bir örneği" olduğunu söyleyecekti. Yazık ki temsil ettiği hümanist değerler ölürken dünyada savaş cinneti, faşizm ve hoşgörüsüzlük hâlâ sürüyordu.

İki çeşit merhamet vardır: Zayıf, duygusal olanı, bir yabancıнын ızdırabı karşısında kalbin duyduğu üzücü sarsıntıdan bir an önce kurtulmak için gösterdiği sabırsızlıktır. Böyle bir merhamet acıyı paylaşmaz, ruhun yabancı bir acıya karşı kendini savunma içgüdüsüdür sadece. Asıl değerli olanı, duygusallıktan uzak, ama yaratıcı merhamettir; ne istediğini bilir, sabırla, acıyı paylaşarak, gücünün son damlasına kadar, hatta gücünün de ötesinde her şeye katlanmaya kararlıdır.

HER ŞEY bir beceriksizlik, çocukça bir budalalık, Fransızların “gaf” dedikleri türden, bir pot kırmayla başlamıştı. Sonradan bu budalılığı düzeltmeye çabaladım. Ama insan bozulan bir saatin çarkını alelacele onarmaya kalkışırsa mekanizmayı hepten bozar. Beceriksizliğimin nerede bitip kabahatimin nerede başladığını bunca yıl sonra bile kestiremiyorum. Sanırım hiçbir zaman da bilemeyeceğim.

O tarihlerde yirmi beş yaşında, X... süvari alayında yüzbaşydım. Subaylığa karşı olağanüstü bir ihtiras ya da içten bir heves duyduğumu söyleyemem. Ne var ki, eski bir Avusturya memur ailesinin yoksul sofrasında, iki kız, doymak bilmeyen dört oğlan çocuk, yiyecek bir lokma ekmek beklerse, artık onlara isteklerinin ne olduğu sorulmaz, bir an önce mesleğe itiliverirler. Böylece, daha ilkokul sıralarında okumaktan gözlerini harap eden erkek kardeşimi papaz okuluna koydular; beni de daha sağlam yapılı olduğumdan, askerî okula verdiler. Bundan sonraki hayatım böylece güven altına alınmış oluyordu. Bütün masrafları yüklenen devlet bu solgun yüzlü, çelimsiz oğlan çocuğunu birkaç yıl içinde, bıyıkları yeni terlemiş genç bir subay adayı yapmış, orduya teslim etmişti. Günlerden bir gün, İmparatorun doğum gününde, daha on sekizime bile gelmemişken askerlik muayenesinden geçtim, hemen arkasından yakama bir yıldız takılıverdi. İlk adım atılmıştı. Bundan böyle, kısa aralıklarla da olsa, mesleğimde ilerleyecektim, emekli olup, romatizma ağrılarım tutana kadar.

Süvari alayına, gerçekten masraflı olan bu askerî birliğe kendi isteğimle ayrılmamıştım. Daisy yengemin –babamın ağabeyinin, maliyeden ayrılıp dolgun maaşlı banka müdürlüğüne geçtiği günlerde evlendiği ikinci karısının– garip bir

hevesiydi bu. Zengin, üstelik biraz da züppe olan Daisy yengenin, Hofmiller soyadını taşıyan birinin, piyadeye hizmet edip “aileyi” lekelemesine tahammülü yoktu nedense. Bu heves ona ayda yüz krona patlamıştı. Bu yüzden ona ne denli müteşekkir olduğumu da her fırsatta göstermek zorundaydım. Bana gelince, süvariye ayrılmam uygun mu değil mi, kimse düşünmemişti bile; galiba en az düşünen de bendim. Eyerin üstüne oturdum mu, attan başka bir şey düşünmüyordum.

1913 yılının Kasım ayında, iki kalem arasında bir yazışma geçmiş olmalı ki, bizim bölüğü birdenbire Jaroslau’dan alıp Macaristan sınırında küçük bir garnizona gönderdiler. Şehrin adını bilmiş bilmemiş olmam hiç önemli değil. Çünkü bir üniformanın iki düğmesi bile Avusturya’nın taşrasındaki küçük garnizon şehirleri kadar birbirine benzemez. Şehrin şurasında burasında bir kışla, bir binicilik alanı, bir talim yeri, pis subay mahfili, üç otel, iki kahve, bir pastane, bir şarapçı, subaylarla, askerlerle gönül eğlendiren çirkin şarkıcıların, dansözlerin bulunduğu berbat bir gazino. Askerlik her yerde aynıdır; yüzyıllardır yerleşmiş kaskatı kurallara, belli saatlere bölünmüş, anlamsız, bomboş bir hizmettir; izinli olduğunuz boş zamanlarda bile öyle renkli bir görünümü yoktur. Subayların panayırında hep aynı yüzler, aynı konuşmalar, kahvelerde hep aynı kumar partileri, aynı bilardo oyunları. Ne var ki benim yeni garnizon, Galiçya’dakilerden daha iyiydi: Ekspres trenlerinin durak yeri olduğundan, hem Viyana’ya yakındı, hem de Budapeşte’den uzak sayılmazdı. Biraz parası olan –süvariye ayrılanların çoğu zengin çocuklarıdır, içlerinde gönüllü olanları bile vardır, kimi asil bir ailenin çocuğu, kimi fabrikatör oğludur– uygun anını yakalayıp kaytarmayı becerdi mi beş trenine atladığı gibi Viyana’ya gider, gece yarısından sonra iki buçuk treniyle de dönebilirdi. Tiyatroya gidecek, bulvarlarda tur atacak, kibar süvari subayı pozunda ona buna caka satacak, hatta macera peşinde koşacak kadar bol zaman bulabilir-

di sözün kısası. İçlerinde kıskandığımız bazılarının Viyana’da sürekli kalabilecekleri evleri bile vardı; hiç değilse, kendilerine belli bir uğrak yeri bulmuşlardı. Benimse aylık bütçem böyle tatlı kaçamaklara yetmiyordu elbet. Tek eğlencem kahvede, pastanede vakit geçirmektir. Oradaki kumar partilerinde de oldukça yüksek paralar döndüğünden, ya bilardo ile ya da daha az parayla oynanan satrançla yetiniyordum.

Yine böyle bir öğleden sonra, sanırım 1914 Mayıs’ının ortalarıydı, aynı zamanda bizim küçük garnizon şehrinin belediye başkan yardımcısı olan Altın Melek eczanesinin sahibisiyle pastanede satranç oynuyordum. Her zamanki üç partiyi çoktan bitirmiştik, yerimizden kalkmaya üşenecek kadar tembel tembel –bu sıkıntı yuvasında insan nereye gidebilirdi ki– oradan buradan konuşuyorduk. Az sonra, bu konuşmamız da yana yana dibini bulmuş sigara gibi sönmeye yüz tutmuştu. Tam o anda kapı açıldı, etekleri rüzgârla savrulan güzel bir genç kız, taze havayı da yanında getirerek içeri girdi. Kumral saçlı, badem gözlü, esmer tenli, şık giyimli bir kızdı; taşralı olmadığı her hâlinden belliydi; hepsinden önemlisi, bu can sıkıcı yerde yepyeni bir yüzdü. Bu şık, zarif peri, saygılı bir şaşkınlık içinde kendini süzenlere bakmadı bile; emin, sağlam, çevik adımlarla, salonun mermer masalarının önünden geçerek, doğru tezgâhın önüne gitti, bir sürü içki, kek, pasta ısmarlamaya koyuldu. Pastacının nasıl derin bir saygıyla genç kızın önünde eğildiği hemen gözüme çarpıverdi; uzun kuyruklu ceketinin arka dikişinin bu kadar gerildiğini hiç görmemiştim. Başka zaman subayların aşırı nezaketini umursamaz tavırlarla karşılayan kadın, pastacının karısı –subayların çoğu ay sonuna kadar pastacıya ufak tefek borçlanırdı– o tombul, kaba hatlı taşra Venüs’ü bile kasanın önündeki iskemlesinden doğrulmuş, nezaketten neredeyse kırılacak hâle gelmişti. Pastacı siparişleri defterine geçirirken, güzel kız birkaç şeker almış umursamaz bir hâlle kemi-

riyor, bir yandan da Bayan Grossmaier’le laflıyordu. Bizse, belki de yakışık almayacak bir kabalıkla, boyunlarımızı iyice ileriye doğru uzatmıştık, olup bitenlerin bir saniyesini bile gözden kaçırmıyorduk. Genç kadın tek bir paketi bile nazik ellerinde taşıma zahmetine katlanamazdı elbette. Bayan Grossmaier aldığı her şeyi, titizlikle, kendisine göndereceğine söz veriyordu. Öte yandan, genç kızın, sıradan insan olan bizler gibi parayı çelik otomatik kasaya nakit ödemeyi aklının ucundan bile geçirmedeği belliydi. Hepimiz anlamıştık: kibar bir müşteriydi bu.

Genç kız, siparişlerini tamamlamış, gitmek üzere döndüğü sırada, Bay Grossmaier erken davranıp kapıyı açmak için hızla yerinden fırladı. Benim eczacı da, önünden geçen genç kıza saygıyla uğurlamak üzere, yerinden doğrulmuştu. Ah, nasıl da yumuşak bakışlı, koyu ela gözleri vardı! Kızın dükkândan çıkmasını beklemeden, oyun arkadaşıma bu gökten düşen meleşin kim olduğunu sordum.

“A! Tanımıyor musunuz? Kekesfalva’nın yeğeni. Aslında adı başka ama ben Bay Kekesfalva diyeceğim. Kuşkusuz, Kekesfalva’ları tanılıyorsunuzdur?”

Eczacı, bin kronluk bir banknot gibi Kekesfalva adını ortaya atmış, sonra da benim son derece saygılı bir tavırla, “A, elbette tanıyorum” dememi bekler gibi yüzüme bakmıştı. Ne var ki, daha birkaç ay önce garnizona yeni atanmış çiçeği burnunda bir yüzbaşı, her şeyden habersiz olan ben, bu tanırıştırılmış esrarengiz kişi hakkında en ufak bir şeyi bile bilmiyordum. Beni aydınlatmasını rica edince, eczacı, taşralıların o gururlu rahatlığı, keyfi içinde, size burada anlattıklarımın daha ayrıntılı bilgi verdi.

Eczacının dediğine göre Kekesfalva yörenin en zengin adamıymış. Burada ne varsa onunmuş. Sadece Kekesfalva Şatosu değil –kuşkusuz biliyorsunuzdur, talim alanından baktığınızda görünür– yolun solunda, koru içinde, basık

kuleli büyük, sarı, eski şato; R.'ye giden yolun kenarındaki şeker fabrikası da onundu. Bruck'daki bıçkılıhane, sonra M.'deki hara, ayrıca Budapeşte'de, Viyana'da altı yedi ev; bunların hepsi onunmuş. Evet, bizim buralarda böyle Karun kadar zenginlerin yaşadığına inanmak güçtü. Üstelik, gerçek bir asilzade gibi de yaşamasını biliyordu. Kışları, Viyana'da Jacquin Sokağı'ndaki saray yavrusu konağında, yazları da dinlenme yerlerinde otururdu; burada ise mevsim başında birkaç ay kalırdı. Ah, hele bir evini görseniz! Viyana'dan kuartetler getirtilir; şampanyalar, Fransız şarapları içilir. Her şeyin en iyisi, en nefisi vardı bu evde. Eczacı, istersem, beni onun evine seve seve götürebileceğini söyledi, çünkü –büyük bir alçak gönüllülükle söylüyordu bunu– Bay Kekesfalva'nın yakın dostuymuş; iş konusunda epey ilişkileri olmuş; subaylardan da hoşlandığını biliyormuş; beni davet etmesi için bir tek söz söylemesi yetermiş.

Neden olmasın? Bu taşra garnizonunun kokuşmuş bataklığında boğulup kalmıştık. Gezintiye çıkan süslü arabalardaki kadınları daha görünüşlerinden tanıyorduk; her birinin kışlık, yazlık şapkasını, şık giyimlerini, gündelik elbiselerini ezbere biliyorduk. Sonra köpeği, hizmetçi kızı, çocukları... Lokantadaki Bohemyalı aşçı kadının yemek pişirmedeki bütün hünerlerini de öğrenmiştik; yıllardır değişmeyen yemek listesine baktıkça insanın içi kalkıyordu âdeta. Her ad, her sokaktaki bütün tabelalar tek tek ezbere biliniyordu. Her binada yapılan işleri, her mağazanın vitrinini de ezberlemiştik, ilçe hâkiminin hangi saatte kahveye geleceğini, soldaki pencerenin köşesinde yerini alacağını, tam dört buçukta içkisini ısmarlayacağını başgarson Eugen kadar çevredeki herkes hemen hemen biliyordu. O sırada Noter Bey'in de her zamanki on dakikalık gecikmeyle beşe yirmi kala kahveden içeri girip –değişiklik olsun diye– biraz da midesindeki rahatsızlığı yüzünden bir bardak limonlu çay içeceğini, hiç değiştirmedeği

Virginia sigarasını tütürürken de hep aynı fıkraları anlatacağını da herkes bilirdi. Bütün yüzler, üniformalar, atlar, arabacılar, çevredeki bütün dilenciler tanınıyordu; öyle ki insan kendisini bile bıkaçak derecede tanımişti. Bir kere olsun, bu tekdüzelikten kurtulmak gerekti, üstelik o güzel kız, o ahu gözler de vardı! Karar vermiştim, bana bu yakınlığı gösteren dostuma, yapmacık bir umursamazlıkla, Kekesfalva ailesiyle tanışmaktan büyük sevinç duyacağımı söyledim.

Gerçekten de bizim eczacı sözünün eri çıktı, palavra atmamıştı, hemen iki gün sonra gururdan koltukları kabarak, âdeta lütüfkâr bir tavırla, elinde bir kartvizitle kahveye geldi. Üzerine el yazısıyla adımın da eklenmiş olduğu kartta, Bay Lajes von Kekesfalva'nın, gelecek hafta çarşamba günü saat sekizde, Yüzbaşı Anton Hofmiller'i akşam yemeğine bekleyeceği bildiriliyordu. Bereket, bizim gibilerin eli ayağına dolanmaz; böyle durumlarda ne yapılacağını biliriz. Hemen pazar sabahı en iyi kostümümü sırtıma, beyaz eldivenleri elime geçirdim, rugan ayakkabılarımı giydim, sinek kaydı tıraş olup bıyıklarına birkaç damla kolonya damlattım, ilk ziyareti yapmak üzere dışarı çıktım. Uşak –yaşlı, sessiz bir adamdı– fısıldar gibi bir sesle, efendilerinin kilisede olduğunu, yüzbaşmayı göremedikleri için çok üzüleceklerini söyleyerek özür diledi. “Böylesi daha iyi!” diye aklımdan geçirdim. Çünkü ilk ziyaretler, ister görevle ister özel olsun, her zaman sıkıcıdır. Her ne olursa olsun, bana düşen görevi yerine getirmiştim. Çarşamba akşamı gider, herhâlde hoş vakit de geçirirdim.

Kekesfalva meselesi böylece çarşambaya kadar halledilmiş oluyordu. Ne var ki, iki gün sonra, yani salı günü, von Kekesfalva'nın ucu kıvrılmış kartvizitini odamda bulunca doğrusu pek sevindim. “Fevkalade!” dedim. “Doğrusu, nasıl davranması gerektiğini biliyorlar. Benim gibi rütbesi küçük bir subayın ziyaretine hemen iki gün sonra karşılık vermek!” Bir general bile bundan fazla nezaket, saygı bekleyemezdi, iyi

bir önseziyle, çarşamba akşamına şimdiden sevinmeye başlamıştım bile.

Ama işler daha başında ters gitmez mi! Boş inançlara yer vermek, önemsiz sanılan belirtilere daha çok dikkat etmek gerekmiş meğer. Çarşamba günü, akşam saat yedi buçukta, en iyi üniformamı, yeni eldivenlerimi, rügan ayakkabılarımı, mum gibi ütülenmiş pantolonumu giymiş, tepeden tırnağa hazırlanmıştım. Emir erim pelerininim kıvrımlarını düzeltiyor, her şeyin tamam olup olmadığını gözden geçiriyordu (giyinirken emir erim hep yanımda olur, odamda kırık bir el aynasından başka bir eşya yoktur çünkü), kapı vuruldu. Bir emir eriydi. Nöbetçi subay dostum Kont Steinhübel, askerlerin bulunduğu salona gelmemi rica ediyordu. Kafaları iyice dumanlı iki süvari kavgaya tutuşmuş, sonunda biri dipçikle ötekinin kafasına vurmıştu.

Serserim herif, şimdi, ağzı açık, kanlar içinde yerde baygın yatıyordu. Kafatasının kırık olup olmadığını da bilen yoktu. Bölüğün doktoruysa, Viyana'ya tatile gitmişti, Albay ortalıklarda yoktu, başı sıkışan iyi yürekli Steinhübel de, aksilik bu ya, yardım edeyim diye acele beni çağırtmıştı. O, yaralıyla uğraşırken, ben zabıt tutuyor, bu arada da, acele bir sivil doktor bulmaları için emir erlerini sağa sola gönderiyordum. Bu arada saat yedi kırık beş olmuştu. Buradan bir çeyrek ya da yarım saatten önce kurtulmama hiçbir şekilde imkân olmadığını görüyordum. Hay aksi şeytan! Bu pis iş de tam bugünü mü bulmuştu, tam benim şatoya davet edildiğim günü! Gittikçe artan bir sabırsızlıkla durmadan saatime bakıyordum: Burada en çok beş dakika bile kalsam, yine de zamanında orada olmama imkân yoktu. Ama iliklerimize kadar işleyen görev duygusu bütün özel sorumlulukların üstündeydi. Buradan sıvışamazdım.

Bu sıkışık, zor durumda yapılabilecek tek şeyi yapıyorum, emir erimi bir arabayla –bu da bana dört krona patladı– Ke-

kesfalva'lara gönderip, gecikirsem beni bağışlamalarını rica ediyorum, görevimle ilgili beklenmedik bir olayın... falan diye bildiriyorum. Bereket, kışladaki gürültü patırtı uzun sürmüyor, Albay acele bulunan bir doktorla geliyor, ben de sezdirmeden sıvışıyorum. Derken, yeni bir terslik daha! Belediye meydanında hiç araba kalmamış, telefonla çağrılan araba gelene kadar beklemek zorundayım. Sonunda Kekesfalva'ların büyük taşlığına vardığımda, duvar saatinin yelkovanı dikey biçimde aşağıya sallanıyor; sekiz buçuk olmuş! Gardıropta üst üste yığılmış paltolar gözüme çarpıyor. Uşağın biraz sıkıntılı yüzünden, epeyce geç kaldığımı anlıyorum... Hiç hoş değil, daha ilk ziyarette hiç hoş değil.

Bir başka uşak –beyaz eldivenli, fraklı, gömleği kolalı– güller yüzle karşılıyor, emir erimin yarım saat önce haberi ulaştırdığını söyleyerek beni rahatlatıyor, salona alıyor. Dört pencere, al ipek döşeli, billur şamdanların pırıl pırıl aydınlattığı harikulade zarif bir salon. Bundan daha kibar, daha zarif bir yer görmemiştim. Ne yazık ki büyük bir utanç içinde, salonun bomboş olduğunu görüyorum, yandaki odadan tabak çatal şangırtıları geliyor. “Çok kötü, çok kötü!” diye aklımdan geçiyor. “Çoktan sofraya oturmuşlar bile.”

Hemen toparlanıyorum, uşak önümden gidip kapıyı açar açmaz, yemek salonunun eşliğinden içeri adımımı atıyorum, mahmuzlarımı sertçe birbirine vurarak saygıyla eğiliyorum. Bütün gözler bana çevriliyor. Otuz kırk çift göz, bir yığın yabancı göz, kapı ağzında hiç de kendinden emin görünmeyen bu geç kalmış konuğu süzüyor. Yaşlıca bir bay –kuşkusuz, ev sahibi– peçetesini acele bırakıp ayağa kalkıyor, elini uzatarak beni karşılıyor. Hiç ilgisi yok! Bay Kekesfalva şarap içmekten yüzü kızarmış, dolgun yanaklı, Macar biçimi kesilmiş bıyıkları ile hiç de benim sandığım gibi bir taşra asiline benzemiyor. Altın çerçeveli göz-lüğün arkasında, altları torbalanmış biraz yorgun gözleri bulanık bulanık bakıyorlar.

Omuzları hafifçe öne eğik duruyordu. Fısıltıyla çıkan sesi, öksürmekten biraz kısılmış gibiydi. Seyrek, sivri ak sakalının çevrelediği ince yüzüyle, daha çok bir bilim adamını andırıyordu. Yaşlı adamın olağanüstü nezaketi çekingenliğimi ve güvensizliğimi şaşılacak derecede geçirmişti.

“Hayır, hayır, asıl ben özür dilemeliyim,” diye sözümü kesti.

Görev sırasında neler olabileceğini çok iyi bilirmiş çünkü; kendisini olaydan haberdar etmem ise, doğrusu, büyük bir nezaketmiş. Geleceğimden pek emin olmadıkları için yemeğe başlamışlar. Ama artık fazla oyalanmadan hemen yerimi almalyımışım. Söylediğine göre yemekten sonra beni bütün davetlilerle teker teker tanıştıracaktı. Yalnız şurada oturan –bu arada beni masaya doğru götürüyordu– kızıydı.

Vücudu iyi gelişmemiş, narin, solgun yüzlü, kendi gibi nazik bir kız, konuşmasını kesip başını kaldırıyor, kül rengi iki göz, çekingen çekingen üzerimde dolaşüyor. Bir an için kızın ince yüzünü şöyle bir görüyorum, önce ona, sonra sağda solda oturanlara doğru eğiliyorum. Masadakiler, sıkıcı tanıştırma töreniyle rahatsız edilmeyip çatal bıçaklarını bırakmadıklarına memnun görünüyorlar.

İlk iki üç dakika kendimi tedirgin hissediyorum. Alaydan kimse yok burada, ne bir arkadaş ne bir ahbap; şehrin ileri gelenlerinden de kimse yok; hepsi yabancı, büsbütün yabancı kimseler. Çoğu devlet memuru ya da karıları, kızlarıyla birlikte gelen çiftlik sahipleri olmalı. Ama hepsi de sivil; benimkinden başka üniforma yok! Benim gibi beceriksiz, ürkek biri, tanımadığı bu insanlarla nasıl konuşur? Bereket, beni iyi bir yere oturtmuşlardı. Yanımda o kız –Kekesfalva’nın esmer, kendinden emin, güzel yeğeni– oturuyor. Pastanede kendisine hayran hayran baktığımı fark etmiş olmalı ki, şimdi eski bir tanıdığı görmüş gibi dostça gülmüşüyor bana. Kahve çekirdeği gibi gözleri var, gerçekten de güldüğü zaman çıtır çıtır ediyor, tıpkı kavrulan kahve gibi.

Gür siyah saçlarının altından, küçük, sevimli, şeffaf kulakları görünüyor. “Yosunların içinde biten toz pembe çiçekler gibi!” diye aklımdan geçiriyorum. “Çıplak kolları yumuşacık, pürüzsüz; dokununca tıpkı soyulmuş şeftali gibi olmalı.”

Böyle güzel bir kızın yanında oturmak rahatlatıcı bir duygu veriyor, Almanca kelimeleri Macar ağızıyla söylemesine de neredeyse tutuluyorum. Işıl ışıl aydınlatılmış bir salonunda, böyle kibarca hazırlanmış sofrada yemek yemek çok hoş. Arkanızda sırma giysili uşaklar; önünüzde en lezzetli, güzel yemekler. Yine hafif Polonyalı ağızıyla konuşmaya başlayan solumdaki kadın bile iri cüssesine rağmen cazip görünüyor. Yoksa, bütün bunları yapan şarap mı? Arkamızdan uzanan beyaz eldivenli uşakların, gümüş sürahilerden, top gövdeli şişelerden bardaklarımıza bol bol doldurduğu, önce altın sarısı, sonra kan kırmızısı, şimdi de bal rengi şaraplar mı böyle yaptı beni? Eczacı palavra atmamıştı. Kekesfalva’ların konağında her şey saraydakiler gibiydi. Hayatımda hiç bu kadar güzel yemek yememiştım; bu kadar iyi, bol, kibar yemek yenilebileceğini de aklımdan geçirmemiştım. Ardı arkası kesilmeyen tabaklarla durmadan daha nefis, daha nadir yemekler geliyor. Salatayla süslenmiş, ıstakoz dilimleri ve balıklar altın sarısı bir sos içinde yüzüyorlar; tepeleme pilavların üzerinde besili piliçler âdeta uçuşuyor; sıcacık romun mavi alevlerinde pudingler gözleri kamaştırıyor. Hepsi ayrı renkte, ayrı tatta top top dondurmalar su gibi önümüze akıyor; dünyanın her yanından getirtilmiş meyveler gümüş sepetlerde sarmaş dolaş olmuşlar. Bütün bu nefis şeyler bir türlü bitmek bilmiyor, bitmek bilmiyor; sonunda içkilerden derlenmiş bir demet gökkuşağı, yeşil, kırmızı, beyaz, sarı... Enfes bir kahvenin yanında sunulan iki parmak kalınlığında purolar.

Harikulade, büyüleyici bir ev. İyi yürekli eczacı sağolsun! Pırıl pırıl, mutlu, neşeyle çınlayan bir akşam! Sağımda solumda, karşımda oturanların da gözleri parladı, onlar da bütün

nezaketi, asaleti unutup seslerini yükselterek, hararetle, gelişigüzel konuşmaya başladılar diye mi kendimi bu derece gevşemiş, rahat, serbest hissediyorum, bilmem. Ne olursa olsun, her zamanki sıkılganlığım geçmişti. En ufak bir çekingenklik duymadan sohbet ediyor, iki yanımda oturan hanımlara iltifatlar yağıdırıyor, içiyor, gülüyor, kendimden emin, rahatlamış, etrafıma bakıyorum. Hep tesadüf olmasa bile arada sırada elimi Ilona'nın –o çıtı pıtı yeğenin– güzel, çıplak koluna dokundurunca da, genç kız bu hafif dokunuşlara kızmış görünmüyor, anlaşılan, o da bizim gibi bu zengin, bol ziyafette iyice gevşemiş, rahatlamış, başı hafif dumanlanmış.

Neredeyse sınırsız bir çılgınlığa varan bir sevinç –acaba alışık olmadığım harikulade şarap mı, tokaya ile şampanyayı karışık içtiğim için mi?– yavaş yavaş benliğimi sarıyor. Ama yine de tam mutlu olmam, göklerde uçar gibi kendimi kapıp koyvermem için bir şeyler daha gerekli; bilmeden istediğim o şeyin ne olduğunu, salonun arkasındaki üçüncü bir salondan boğuk bir müzik sesi duyulmaya başlayınca anlıyorum. Uşak fark ettirmeden yeniden kapıyı açmıştı. Bir kuartet. Hem de içimden geçirdiğim, istediğim müziği çalıyor. Dans müziği. Ritmik, yumuşak ezgiler. İki kemanın seslendirdiği bir vals derinden gelen boğuk bir çellonun hüznünlü tınısına karışıyor; araya sert, keskin sıçrayışlarla piyano giriyor. Evet, müzik, müzik! Eksik olan sadece müzikti! Şimdi o da vardı, müzikle dans edilebilirdi; içten gelen coşkunca sevinçle valsiz ezgilerine kapılıp uçar gibi dans edilebilirdi. Bu Kekesfalva'nın konağı gerçekten büyüklüğü bir ev olmalı: Hayal edin yeter; isteğiniz hemen yerine geliyor. Hepimiz ayağa kalkıp, sandalyelerimizi geriye iterek ikişer ikişer salona geçiyoruz. Kolumu Ilona'ya uzattım, onun dolgun, serin, yumuşak teni elime değdi. Salonunda, bütün masalar sanki görünmeyen ellerle kaldırılmış, sandalyeler duvarların dibine dizilmişti. Dümdüz, pırıl pırıl, ayna gibi parlayan kahverengi parkeler vals için hazırlanmış

tanrısal bir alandı sanki. Yandaki odadan süzülen müzik, duyguları kamçılıyordu.

Ilona'ya döndüm. Anladı, güldü. Gözleriyle çoktan “evet” demişti. Kaygan parkenin üzerinde iki, üç, beş çift dönmeye başlamıştık. Valsin çılgın ritminden sakınanlar, yaşlılar bizi seyrediyorlar ya da aralarında konuşuyorlardı. Dans etmeyi severim, iyi de ederim. Birbirimize sarılmış uçuyoruz; sanırım hayatımda hiç bugünkü kadar iyi dans etmemiştim. İkinci valsi öbür yanımda oturan hanımdan rica ediyorum; o da fevkalade dans ediyor. Ona doğru eğildiğimde, saçlarından yayılan kokuyu hafif bir sarhoşlukla içime çekiyorum. Ah, ne harikulade dans ediyor! Her şey harikulade. Yıllardır böyle mutlu olmamıştım. Şaşkınlığım artık, ne yapacağımı bilmiyorum; içimden herkesi kucaklamak, teker teker her birine içten gelen duygularımı söylemek, teşekkürlerimi sunmak geliyor; kendimi öylesine hafif, yerinde duramaz, öylesine genç hissediyorum. Birinden ötekine gidiyor, konuşuyor, gülüyor, dans ediyorum; mutluluk denizinin dalgalarına kapılmış gidiyorum; zamanın farkında değilim.

Birden gözüm saate takılıverdi: On buçuk olmuştu. Bir saate yakın gülüp konuştuğum, dans edip eğlendiğim hâlde, evin kızını dansa kaldırmayı aklıma getirmediğimi dehşetle fark ettim. Yalnız iki yanımda oturan hanımlarla, hoşuma giden daha başkalarıyla dans etmiş, evin kızını unutmuşum! Ne saygısızlık... Evet, ne büyük kabalıktı! Hadi hemen... Yaptığım bu kabalık hemen onarılmalıydı. Ne var ki, genç kızın yüzünü tam gözümün önüne getiremediğimi dehşetle hatırladım. Sofraya otururken, bir ara önünde eğilmiştim; bütün hatırladığım, ince, duygulu bir şeyler, kül rengi gözlerindeki kaçamak, meraklı bakıştı. Şimdi nereye kaybolmuştu ki? Evin kızıydı, dışarı çıkmış olamazdı. Biraz tedirginlikle, duvar boyunca sıralanan kadınları, kızları gözden geçirdim; hiçbiri ona benzemiyordu. Sonunda, bir Çin paravanının arkasında

dörtlü orkestranın bulunduğu üçüncü odaya geçtim, rahat bir soluk aldım. Evet, orada oturuyordu... Hiç kuşkusuz, oydu. Duygulu, ince, soluk mavi elbisesiyle, bakır yeşili bir masanın arkasında, iki yaşlı kadının arasında oturuyordu. Masanın üzerinde, yayvan bir vazoya çiçekler konmuştu. Sanki kendini bütünüyle müziğe vermek ister gibi ince yapılı başı hafif öne eğikti. Gür, kızıl-kahverengi saçlarının örttüğü alnı güllerin sıcak pembeliğiyle, şeffaf bir solgunlukla parılıyordu. Onu böyle seyretmekle vakit geçirmemeliydim. “Çok şükür!” diye ferahladım. Sonunda onu bulmuştum. Hatamı zamanında düzeltebilirdim.

Masaya doğru yürüdüm. Yanı başımda müzik gümbürdüyor. Dansa kaldırmak üzere önünde kibarca eğiliyorum. Yabancı bakışlarını, şaşkın şaşkın üzerime diyor; dudakları yarı açık, konuşmasının ortasında kalakalıyor. Dans davetimi kabul eden hiçbir hareket yapmıyor. Acaba anlamadı mı? Mahmuzlarımı yavaşça vurarak bir daha eğiliyorum.

“Rica edebilir miyim, efendim?”

O sırada korkunç bir şey oluyor. Genç kızın gövdesi sanki bir vuruştan kaçınmak ister gibi bir silkinişle arkaya yıkılıyor; solgun yanaklarına doğru kan fışkırıyor, az önce açık olan dudakları sıkıca birbirine kenetleniyor; sadece gözleri, hayatımda o güne kadar görmediğim, bir dehşet ifadesiyle üzerime dikiliyor. Az sonra, kaskatı kesilen bütün vücudu şiddetle sarsılıyor. İki eliyle masaya dayanarak öyle güçlülkle yerinden doğruluyor ki, masanın üzerindeki vazo sallanıyor, oturduğu koltuktan tahtaya, madene benzer sert bir şey yere düşüyor. Genç kız hâlâ arada bir sarsıntılar geçiriyor. Buna rağmen bırakıp gitmiyor, ağır ağır masaya tutunmaya umutsuzca devam ediyor. Kasılmış yumruklarından saçlarının dibine kadar yayılan bu sarsıntılar, titremeler sürüp gidiyor. Sonra boşanıyor; boğazında tıkanıp kalmış bir haykırış gibi vahşi bir hıçkırıkla...

Sağında solunda oturan iki yaşlı kadın hemen kızın çevresini alıyor, onu yavaşça tutuyorlar, okşuyorlar; bütün vücudu titreyen kızı yatıştırıyorlar, masaya kaskatı sarılan ellerini şefkatle uzaklaştırıyorlar. Genç kız koltuğuna yığılıyor. Ağlaması kesilmiyor; üstelik, kan boşalması veya şiddetli kusma gibi zaman zaman hıçkırıklı çıkışlarla gittikçe artıyor. Paravanın arkasındaki orkestranın gürültüsü her şeyi bastırıyor. Bir ara kesilince, hıçkırıklar dans edilen salondan duyulabilir. Ben, sersemlemiş, ürkmüş, orada kalakalıyorum. Ne... Ne oldu ki? İki yaşlı kadının, o sırada kendine gelip utançla başını masaya yaslayan kızı yatıştırma çabalarını, çaresizlikle, elim kolum bağlı, öylece seyrediyorum. Yeniden başlayan hıçkırıklar, dalga dalga incecik vücuda yayılıyor, her hıçkırıkla masadaki vazo yeniden sallanıyor. Bense bütün eklemelerim kaskatı kesilmiş, gömleğimin yakası kalın bir ip gibi boğarcasına boynuma sarılmış, öyle, çaresiz duruyorum.

Sonunda kekeleyerek ortaya doğru hafif bir sesle: “Özür dilerim...” diyorum. İki kadın ağlayan kızla uğraşılıyor, bana bakacak hâlleri yok. Salona dönüyorum. Anlaşılan, burada hiç kimse onların farkında değil, çiftler çılgınca pistte dönüp duruyorlar. Koca salon dönüyor, dönüyor... Düşmemek için bir sütuna tutunuyorum. Ne oldu? Bir şey mi yaptım? Sofrada biraz fazla kaçırdım; üstelik, çabuk da içtim; şimdi de o bulanık kafayla sersemce bir şey yaptım besbelli.

Müzik durdu, çiftler birbirlerinden ayrıldılar. Kaymakam selam vererek Ilona’yı bırakıyor. Hemen atılıyorum, şaşırın kızı âdeta zorla bir kenara çekiyorum.

“Lütfen yardım edin bana! Allah aşkına, yardım edin bana, açıklayın!”

Ilona kendisini pencerenin yanına çekip neşeli bir şeyler anlatacağımı ummuştum ama o heyecan içinde, acındırıcı, ür-kütücü bir hâl almış olmalıyım ki, bakışları birden ağırlaştı.

Nabzım çılgın bir hızla atarken, ona her şeyi anlatıyorum. Garip! İlonada tıpkı içeride oturan kız gibi acı bir dehşetle bana bakıyor:

“Çıldırıldınız mı siz? Bilmiyor musunuz?.. Görmediniz mi?”

Bu yeni, anlaşılmaz dehşetli bakıştan perişan olmuş, kekeleyorum:

“Hayır. Neyi görmedim mi? Hiçbir şey bilmiyorum. Bu eve ilk defa geliyorum.”

“Fark etmediniz mi?.. Edith’in... sakat olduğunu? O zavallı sakat bacaklarını da mı görmediniz? Koltuk değneği olmadan iki adım bile gidemez... Siz ise, siz... kaba...” Öfkeyle ağzından çıkacak sözü yutuyor. “Siz de zavallıyı dansa kaldırıyorsunuz... Aman Yarabbim! Ne korkunç! Hemen gidip onu bulayım...”

“Hayır!”

Çılgın bir ümitsizlikle İlonanın koluna yapışıyorum. “Bir dakika, bir dakika!.. Ona beni bağışlamasını söyleyin. Nereden bilebilirdim! Sadece sofrada otururken gördüm, bir saniyecik. Lütfen ona söyleyin, açıklayın...”

İlonada bakışları öfke dolu, kolunu benden kurtararak, çoktan içeri koşmuştu bile. Bense gırtlığıma bir yumru tıkanmış, içimde bir bulantıyla salonun eşliğinde öylece kalıyorum. Salon, tasasızca gülüp söyleyen insanlarıyla, durmadan dönüyor, dönüyor. Artık dayanamayacağım. Beş dakika sonra herkes yaptığım budalalığı öğrenmiş olacak. Sadece beş dakika... Sonra salondaki bütün işneleyici, alaycı bakışlar üzerimde dolaşacak. Yarın sabah ise, yüzlerce kişinin ağzına sakız ettiği budalalığım bütün şehre yayılacak. Sabahın erken saatlerinde, sütçüler sayesinde evlere, sonra hizmetçi odalarına, kahvelere, resmî dairelere kadar duyulacak. Yarın sabah, alaydaki arkadaşlar da öğrenmiş olacaklar.

O sırada, bir sis bulutu arkasında, babayı görür gibi oluyorum. Biraz sıkıntılı bir yüzle salonun ortasından bu yana

doğru geliyor. Acaba duydu mu? Acaba bana mı geliyor? Hayır, hayır, şu sırada karşılaşmak istemediğim tek insan o. Birden telaşa kapılıyorum. Ondan da, herkesten de korkuyorum. Ne yaptığımı bilmeden taşlığa açılan kapıya seyirtiyorum, bu cehennemî evden kaçmak için.

Uşak, saygılı bir kuşkuyla: “Sayın Teğmenim böyle erken mi ayrılmak istiyorlar?” diye şaşkın şaşkın soruyor.

“Evet!” diyorum. Sesimin bu kadar sert çıkmasından kendim bile ürküyorum. Gerçekten gitmek mi istiyorum? Uşak askıdan paltomu alırken, böyle korkakça kaçmakla belki de bağışlanmayacak yeni bir budalalık daha yaptığımı fark ediyorum. Ama artık iş işten geçti. Gitmekten vazgeçmiş gibi paltomu uşağa geri veremem, o eğilip kapıyı açmışken, yeniden salona dönemem. İşte, yabancı, kör olası evin kapısının önünde buluveriyorum kendimi. Yüzüme soğuk bir rüzgâr çarpıyor; yüreğim utançla sıkışmış; boğulmakta olan bir insan gibi soluğum boğazıma tıkanmış.

İşte bütün hikâye bu budalalıkla başlamıştı. Bunca yıl sonra, o çocukça olayı bugün soğukkanlılıkla yeniden düşününce, yanlış anlaşılma durumuna düştüğüm için kendimi hiç de kabahatli bulmuyorum. Daha akıllı, tecrübeli biri de olsa, böyle bir pot kırabilir, sakat bir kızı dansa kaldırabilirdi. Gelgelelim, o zamanlar ilk dehşetin etkisiyle, kendimi sadece adam olmaz bir budala değil, kaba herifin, caninin biri olarak da görmüştüm. Sanki masum bir çocuğun yüzüne kırbacı şaklatıvermiş gibiydim. Eninde sonunda, bütün bunlar akıllıca düzeltilebilirdi. Ne var ki özür dilemeyi bile denemedim. Kapının önünde, soğuk rüzgâr alnıma çarpınca ancak aklım başıma geldi. Suçlu gibi oradan kaçarcasına uzaklaşmakla durumu düzeltilmez hâle getirmiştım.

Evin önünde ne hâlde olduğumu anlatamam. Işık yanan pencerelerin ardında müzik durmuştu, orkestra ara vermiş olmalıydı. Bense kapıldığım aşırı suçluluk duygusunun et-

kisinde, dans benim yüzümden durdu sandım. Şimdi herkes hıçkırın kızı yatıştırmak için küçük odaya koşmuş, bütün davetliler, kadınlar, erkekler, genç kızlar o kapalı kapının arkasında toplaşarak, kötürüm bir kızı dansa davet eden, yaptığı kötülükten sonra da korkup kaçan kaba adam hakkında atıp tutuyordu. Kasketimin altından buz gibi terler boşanıyordu. Yarın bütün şehir olayı duyunca, herkesin diline düşecek, ayıplanacaktım. Bütün arkadaşlarımı, Ferencz'i, Misleywetz'i, hele o alaycı Jozsi'yi görür gibi oluyordum.

Jozsi, dilini şaplatarak: "Eh, Toni, kendi başına iyi işler beceriyorsun!" diyecekti.

Bu alaylar, iğneleyici laflar subaylar gazinosunda daha aylarca sürerdi, içimizden birinin yaptığı her budalalık arkadaşlar arasında yıllarca ağızdan ağıza dolaşır, her eşeklik ölüm-süzleştirilir, her şaka hafızalara yazılırdı. Bugün bile aradan on altı yıl geçtiği hâlde, hâlâ süvari yüzbaşı Wolinski'nin tatsız serüvenini anlatırlar.

Wolinski, Viyana dönüşünde, Ring Caddesi'nde Kontes T.'yle tanıştığını, o geceyi kadının evinde geçirdiğini arkadaşlarına böbürlenerek anlatmış, iki gün sonra da gazetede Kontes T.'nin kovduğu hizmetçisinin rezaleti çıkmıştı. Hizmetçi, mağazalarda alışveriş ederken ya da sokak serüvenlerinde kendini Kontes T. diye tanıttığı için sahtekârlık suçuyla tutuklanmıştı. Alayın hekimi bunun üzerine bizim çapkını üç haftalık izne göndermişti. Arkadaşlarının önünde bir kez kendini gülünç duruma düşüren kişiye ömür boyu o gözle bakılırdı; kimse unutmaz, bağışlamak nedir bilmezdi.

Bütün bunları gözümün önüne getirip düşündükçe, budalaca fikirlere büsbütün saplanıp kalıyordum. Beni bekleyen günlerin cehennem azabına katlanmaktansa, işaret parmağımla tabancamın tetiğine dokunmak bana yüz kez daha kolay geliyordu. Arkadaşlarımın her şeyi öğrenip, arkamdan beni alaya alıp almayacaklarını bilmeden, öyle, çaresiz bekle-